

JUSTIITS- JA DIGIMINISTEERIUM

Kliimaministeerium
info@kliimaministeerium.ee

Teie 11.02.2025

Meie 14.03.2025

nr 1-4/24/5651-8,
KLIM/24-1200/-3K
nr 8-2/1575

Keskkonnaseadustiku üldosa seaduse ja teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu kooskõlastamine

Austatud minister

Kliimaministeerium on saatnud Justiits- ja Digiministeeriumile kooskõlastamiseks keskkonnaseadustiku üldosa seaduse (KeÜS) ja teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu. Justiits- ja Digiministeerium kooskõlastab eelnõu järgmiste märkustega.

1. **Eelnõu § 1 p 1** (KeÜS § 39⁵ lg 8¹) – üldjuhul annab Justiits- ja Digiministeerium suunise kasutada seaduse tasandil terminit „isiku üldandmed“. Käesoleval juhul palume aga kavandatavas lõikes 8¹ termini üldandmete asemel loetleda andmete liigid: isiku nimi, isikukood ja kontaktandmed, kuna lõige 8² juba avab, milliseid üldandmeid kui kaua säilitatakse.

Eelnõu § 1 punktiga 1 nähakse ette, et looduse infosüsteemis töödeldakse ka isikuandmeid. Seoses sellega palume täpsustada, kas KeÜS § 39 lõike 6 alusel, mis näeb ette, et Eesti looduse infosüsteemi andmed avalikustatakse käesolevas seaduses sätestatud korras keskkonnaportaali kaudu, avalikustatakse ka isikuandmeid. Kui avalikustatakse, siis märgime, et isikuandmete avalikustamiseks tuleb seaduses ette näha isikuandmete avalikustamise eesmärk. Kui isikuandmeid ei avalikustata, siis palume KeÜS § 39 lõikes 6 välja tuua, et isikuandmeid sealjuures ei avalikustata.

2. **Eelnõu § 1 p 16** – soovitakse muuta KeÜS § 62 lõiget 2 ning sätestada uues lõikes punkt 4 järgmises sõnastuses:

„4) kui loa omaja ei täida loas või õigusaktis sätestatud nõudeid ja loa kehtetuks tunnistamist nõuab oluline avalik huvi või loa omajat on karistatud karistusseadustikus sätestatud keskkonnavastase süüteo eest ning süüteo karistusandmed ei ole karistusregistrist kustutatud;“.

Kuigi varasemas kooskõlastuskirjas tõime eeskujuks jäätmeseaduse § 98⁶ punkti 3, siis veelgi paremini on samasisuline norm sõnastatud näiteks relvaseaduse § 43 lg-s 3³, väärtpaberituru seaduse § 58 lg-s 2 ning §-des 79 ja 119³. Nendes ei räägita mitte süüteo karistusandmetest, vaid isiku karistusandmetest, samuti seostatakse kustutamine karistusregistri seadusega.

Seega tuleb ka eelnõus esitatud KeÜS § 62 lõike 2 punktis 4 kasutada sõnastust „tema karistusandmed ei ole karistusregistrist karistusregistri seaduse kohaselt kustutatud“. Eesmärk on, et õigussüsteemis oleks ühesugune lähenemine.

3. Esimesel kooskõlastusringil juhtisime tähelepanu sellele, et KeÜS § 62 muudatus kasutab terminit „oluline avalik huvi“. Palusime seletuskirjas selgitada, mida see termin hõlmab. Muudatuses kasutatakse ka terminit „avalik huvi“. Peab olema selge, kuidas neid termineid sisustatakse ja eristatakse. Kooskõlastustabelis esitatud vastuväide, et tegemist on kehtiva õigusega ning selles osas ei ole siiani tõusetunud ühtegi praktilist probleemi ja ei peeta vajalikuks seletuskirja kehtivate terminite selgitusega täiendada, ei ole asjakohane.

Siiski, kui probleeme ei ole hetkel tõusetunud, ei saa millegagi välistada nende tekkimist tulevikus. Paragrahvi 62 lõike 2 sõnastus esitatakse eelnõus tervikuna uuesti. Seetõttu tuleb sättes kasutatavaid termineid siiski selgitada. Kui need selgitused, kuidas eristatakse „avalikku huvi“ „olulisest avalikust huvist“ on varasemas seletuskirjas juba avatud, siis võibki kasutada neid selgitusi, kui need on jätkuvalt asjakohased. Normi adressaadile on tähtis aru saada, millise olulise avaliku huvi korral on õigus tema luba kehtetuks tunnistada. Kui olulist avalikku huvi ei ole, on üksnes avalik huvi, siis tuleb talle luba alles jätta, piiranguid mitte kohaldada. Kuidas seda vahet tehakse ning mis on need kriteeriumid, mis neid huvisid omavahel eristavad? Praegune sõnastus jätab keskkonnavalda andjale väga avara tõlgendusruumi. Vajalikke selgitusi ei nähtu ka eelnõu seletuskirjast. Palume seletuskirja täiendada ja vajadusel täpsustada ka eelnõu.

4. **Eelnõu § 7 p 11** – täiendatakse tööstusheite seadust (THS) §-ga 163¹ järgmises sõnastuses:

„§ 163¹. Käitise tegevuse kavandatavast muutmisest või laiendamisest teatamata jätmine

(1) Käitises kavandatavast tegevuse muutmisest või laiendamisest teatamata jätmise eest – karistatakse rahaträhviga kuni 200 trahviühikut.

(2) Sama tegevuse eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, – karistatakse rahaträhviga kuni 200 000 eurot.“.

Seletuskirjas (lk 34) tuuakse välja, et teatamiskohustuse täitmata jätmise puhul võivad tagajärjed olla samaväärsed või suuremad kui avariist põhjustatud teatamiskohustuse täitmata jätmise korral. Selle tõttu seatakse juriidilise isiku maksimaalseks karistumääraks sarnaselt avariist teavitamata jätmise korral 200 000 eurot. Kehtivas THS-is on säte, mis võimaldab alatatada väärtemenetluse kompleksloata tegevuse või kompleksloa nõuete rikkumise eest (§ 162), kuid teatamiskohustuse täitmata jätmine on üldine seadusest tulenev kohustus ega ole loa nõuete rikkumine. Praegu puudub vastutussäte, mis võimaldaks alatatada väärtemenetlust ja määrata trahvi selle kohustuse täitmata jätmise eest. Seega tuleb seadusesse lisada asjakohane vastutussäte, mis tagab Keskkonnaameti piisava informeerituse. See aitab vältida keskkonnariske ning tagada nõuete järgimist.

Juhime tähelepanu asjaolule, mille kohaselt on väga oluline nõuete täitmise tagamiseks ka riiklik järelevalve, mille käigus saab teha ettekirjutusi ning määrata sunniraha, kui neid ei täideta. Kui vaadata kehtiva seaduse §-i 161³, siis ettekirjutuse täitmata jätmise korral on asendustäitmise ja sunniraha seaduses sätestatud korras rakendatava sunniraha ülemmäär 32 000 eurot.

Kui rahaträhvi suuruseks kavandatakse eelnõus juriidilisele isikule kuni 200 000 eurot, siis tõstatame küsimuse, kas eelnõu ettevalmistamise käigus on arutatud ka § 161³ muutmist ning sunniraha määra tõstmist, näiteks 100 000 euron. Kas praktikas on üldse sunniraha kasutatud? Kui suured on need olnud?

Eelnõu §-ga 1 tehakse muudatusi KeÜS-is. Kui pöörata tähelepanu selle seaduse kehtivale §-le 62⁵, siis on ettekirjutuse täitmata jätmise korral asendustäitmise ja sunniraha seaduses sätestatud korras rakendatava sunniraha ülemmäär 32 000 eurot. Samas on aga vastutuse sättes, § 62⁶ lõikes 2 juriidilisele isikule ettenähtud maksimaalne rahatrahv kuni 3200 eurot.

Seega on KeÜS-is riikliku järelevalve raames kohaldatav sunniraha määr kümme korda kõrgem kui karistusena ähvardav võimalik rahatrahv. Kui samast loogikast lähtuda THS-i osas, siis peaks sunniraha suurus olema vähemalt 320 000 eurot, mitte aga 32 000. KeÜS-is on seega regulatsioon, kus sunniraha, mis ei ole karistus, on palju rangem kui väärteokaristus.

Alates 01.01.2025 on võimalik füüsilist isikut karistada rahatrahviga kuni 2400 eurot. KeÜS-is on seega füüsilise isiku maksimaalne karistus praegu väga lähedal juriidilise isiku karistusele, mis on vaid 800 eurot karmim. Meie arvates ei ole see proportsioonis. Palume kindlasti kaaluda KeÜS-is ka juriidilise isiku karistusmäära tõstmist, kasvõi samale tasemele, kui on sunniraha (32 000 eurot).

- 5. Eelnõu § 7 p 12 (THS § 164 lg 3) – väärteo aegumistähtaeg pikeneb kahelt aastalt viiele.** Palusime varasemalt seletuskirja täiendada ning esitada näiteid, kui palju rikkumisi on kehtiva õiguse kohaselt jõudnud enne tuvastamist aeguda, kus menetlusperiood vajalikeks toiminguteks on jäänud lühikeseks.

Vastavad täiendused on tehtud seletuskirja leheküljel 52 mõjude juures. Parema arusaadavuse huvides soovitame lisada seletuskirja leheküljele 34, kus selgitatakse § 164 lõike 3 muudatusi, ka viite, et teemat on käsitletud seletuskirja mõjude osas, kus tuuakse näiteid praktikast.

- 6.** Palume arvestada ka käesoleva kirja lisades esitatud eelnõu ja seletuskirja failis jäljega tehtud normitehniliste ja keelemärkustega ning märkustega eelnõu mõju kohta.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Liisa-Ly Pakosta
justiits- ja digiminister

Lisad:

1. Eelnõu fail Justiits- ja Digiministeeriumi märkustega
2. Seletuskirja fail Justiits- ja Digiministeeriumi märkustega

Markus Ühtigi 51914873
Markus.Yhtigi@justdigi.ee

Einar Hillep
Helen Uustalu
Joel Kook
Inge Mehide